

РЕШЕНИЕ

№...640

София,.....04.10.....2010 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, Четвърто гражданско отделение в
съдебно заседание на тридесети септември две хиляди и десета година в
състав:

Председател: ЖАНЕТА НАЙДЕНОВА

Членове: СВЕТЛА ЦАЧЕВА

АЛБЕНА БОНЕВА

при секретаря Стефка Тодорова, изслуша докладваното от съдията
Цачева гр.д. № 920 по описа за 2009 година и за да се произнесе, взе
предвид следното:

Производство по чл. 290 ГПК.

С определение № 1157 от 20.08.2009 година е допуснато касационно
обжалване на решение № 48 от 03.04.2009 година по гр.д. № 43/2009
година на Русенски окръжен съд, с което са уважени обективно съединени
искове с правно основание чл. 45-33Д вр. с чл. 74, ал.1 ЗЧСИ и чл. 86-33Д,
предявени от от гр. Русе против

..... в качеството му на частен съдебен изпълнител, рег. №
на КЧСИ, с район на действие окръжен съд гр. Русе за сумата 2143,75
лева, съставляващи обезщетение за извършени процесуално
незаконосъобразни действия по изп. дело № 16/2006 г. и сумата 150 лева –
обезщетение за забава в размер на законната лихва.

Касационно обжалване е допуснато поради наличие на противоречива
практика по обуславящия изхода на делото материалноправен въпрос по
приложението на чл. 26 от Тарифата за такси и разноски към ЗЧСИ и в
частност: дължи ли се такса по чл. 26 от Тарифата по всяко изпълнително
дело за парични притезания, независимо от начина, по който е събрана
сумата – платена директно на вискателя или чрез сметка на съдебен
изпълнител.

В решение № 1240 от 04.09.2006 г. по гр.д. № 2760/2006 г. на
Софийски градски съд; решение № 859 от 14.05.2007 г. по гр.д. № 897/2007

г. на Пловдивски окръжен съд и решение № 895 от 18.05.2007 г. по гр.д. № 896/2007 г. на Пловдивски окръжен съд е прието, че такса по чл. 26 от Тарифата се дължи по всяко изпълнително дело за парични притезания независимо дали сумата в размер на вземането е платена от длъжника директно на вискателя или е постъпила по сметка на съдебен изпълнител.

В решение № 199 от 14.06.2007 г. по гр.д. № 155/2007 г. на Русенски окръжен съд, както и в обжалваното въззивно решение № 48 от 03.04.2009 година по гр.д. № 43/2009 година на Русенски окръжен съд е прието, че таксата по чл. 26 от Тарифата не се дължи, когато удовлетворението на кредитора е извършено пряко, без участието на съдебния изпълнител.

Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение намира за правилно първото становище.

Съгласно чл. 79, ал.1 ГПК, разносните по изпълнението са за сметка на длъжника с изключение на случаите, когато делото се прекрати съгласно чл. 433 ГПК, освен поради плащане, направено след започване на изпълнителното производство или изпълнителните действия бъдат изоставени от вискателя или отменени от съда. Плащането е направено след започване на изпълнителното производство, когато длъжникът е погасил задължението си след предявяване на изпълнителния лист от вискателя пред съдебния изпълнител – съгласно чл. 426, ал.1 ГПК, изпълнението започва, когато вискателят поиска писмено от съдебния изпълнител да пристъпи към изпълнение на основание представен изпълнителен лист или друг акт, подлежащ на изпълнение. Изключение от този принцип се съдържа в чл. 53, ал. 2 от Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс, съгласно който текст държавният съдебен изпълнител не събира такса върху сумата, която длъжникът е погасил в срока за доброволно изпълнение. В случаите обаче, когато изпълнението се извършва от частен съдебен изпълнител, длъжникът дължи такса и при плащане в срока за доброволно изпълнение. Таксата върху събраната сума за изпълнение на парично вземане по чл. 26 от Тарифата за таксите и разносните към Закона за частните съдебни изпълнители, по общото правило на чл. 79, ал.1 ГПК е за сметка на длъжника, платил след започване на изпълнението, независимо дали е извършил плащането пряко на вискателя или сумата е постъпила по изпълнителното дело.

В обжалваното въззивно решение е прието, че изпълнително дело № 16/2006 г. на частен съдебен изпълнител 42
на 08.02.2007 г. на основание § 3 ПЗР ЗЧСИ под № 91/2007 г. на частен съдебен изпълнител прехвърлено
с рег.№ е образувано въз
основа на изпълнителен лист в полза на вискателя “
” АД срещу длъжник СД “ ”, гр. Русе,
осъдено да заплати по гр.д. № 5093/2006 г. на Русенски районен съд сумата

16139 лева главница, 1383,78 лева договорна лихва, 45,50 лева разноси, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 17.10.2006 г., както и разноси в размер на заплатена държавна такса от 351,37 лева и 492 лева адвокатски хонорар. На 11.01.2007 г., ищцата е внесла в брой в “

АД, клон Русе сумата 18919,88 лева за погасяване при условията на чл. 73 ЗЗД на задължението на длъжника СД “ ” по образуваното изпълнително дело. На 11.01.2007 г. частният съдебен изпълнител е съставил сметка за таксата върху събраната сума в размер на определената в по чл. 26 от Тарифата за таксите и разноските към ЗЧСИ, която сума в размер на 1351,16 лева кредиторът е превел по сметка на съдебния изпълнител същия ден. С писмо, връчено на 17.01.2007 г. на ищцата в качеството и на ипотекарен длъжник, съдебният изпълнител я е уведомил, че по изпълнителното дело се дължат още 2143,75 лева, олихвяема сума от 12.01.2007 г. На 24.01.2007 г. е изплатила на съдебния изпълнител сумата 2153,35 лева с приходен касов ордер № 12. Върху така внесената сума, частният съдебен изпълнител е начислил пропорционална такса по чл. 26 от Тарифата в размер на 197,27 лева, която сума е била внесена по изпълнителното дело от на 24.01.2007 г. С решение № 199 от 14.06.2007 г. по гр.д. № 155/2007 г. на Русенски окръжен съд, постановено в производство по чл. 332 ГПК (отм.), действията на частен съдебен изпълнител по изп. дело № 16/23006 г., с които е събрана пропорционална такса на основание чл. 26 от Тарифата за таксите и разноските към ЗЧСИ от

са отменени както следва: уведомление № 00064 от 15.02.2007 г. и сметка № 129 от 24.01.2007 година. Въз основа на така установените факти, в решението е прието, че след като действията на съдебния изпълнител са отменени в производство по чл. 332 ГПК (отм.), същите се явяват незаконосъобразни, извършени в нарушение на чл. 26 от Тарифата по ЗЧСИ; че с неправомерното си поведение, изразяващо се в нарушаване на нормативни актове, частният съдебен изпълнител е причинил на ищцата имуществена вреда в размер на незаконосъобразно събраната сума, която е присъдил на основание чл. 74, ал.1 ЗЧСИ.

В касационна жалба против решението на Русенски окръжен съд, постъпила от частен съдебен изпълнител се поддържа, че съдът е формирал неправилни изводи по приложението на чл. 26 от Тарифата по ЗЧСИ, тъй като пропорционална такса върху събраната сума се начислява независимо от начина на извършеното от длъжника плащане на задължението – пряко на вискателя или по изпълнителното дело. Поддържа се, че съдът е формирал неправилен извод за незаконосъобразност на извършените изпълнителни действия, тъй като с решението, постановено в производство по чл. 332 ГПК (отм.) са отменени само извършените действия по събиране на таксата по чл. 26 от Тарифата

43

към ЗЧСИ; събраната по делото такса е възстановена на ищцата с разходен ордер № 149 от 25.06.2007 г., а с повторното и присъждане ищцата се обогатява неоснователно.

Ответникът по касационната жалба оспорва като неоснователна и моли да бъде оставено в сила въззивното решение.

Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение намира, че касационните оплаквания срещу въззивното решение са основателни. Както вече съдът се е произнесъл с определението по допускане на касационно обжалване, решението по гр.д. № 155/2007 г. на Русенски окръжен съд, постановено в производство по чл. 332 и сл. ГПК (отм.) е конститутивно, поради което в обективните предели на силата на пресъдено нещо влиза съществуването на потестативното право, предмет на делото. Извън предмета на делото обаче са преюдициалните правоотношения, пораждащи потестативното право, така и правната промяна, настъпваща по силата на конститутивното действие на решението. С решението по чл. 334, ал.4 ГПК (отм.) се формира сила на пресъдено нещо по отношение съществуването на потестативното право, но не и по отношение процесуалната законосъобразност на действията на съдебния изпълнител, което съставлява преюдициален по делото въпрос, по отношение на който не се формира сила на пресъдено нещо. Въпросът дължима ли е таксата по чл. 26 от Тарифата за такси и разноски към ЗЧСИ е част от предмета на предявения иск за вреди от незаконосъобразни действия на частния съдебен изпълнител, тъй като след отмяна на действията, изразяващи се в изпращане на уведомление № 00064 от 15.02.2007 г. и съставяне на сметка № 129 от 24.01.2007 година, съдебният изпълнител следва да събере отново такса по изпълнителното дело, ако тя е дължима от длъжника.

Предвид гореизложените мотиви по приложението на чл. 26 от Тарифата за таксите и разноските към Закона за частните съдебни изпълнители, длъжникът по изпълнителното дело е длъжал пропорционална такса върху събраната сума след предявяване на изпълнителния лист, независимо от обстоятелството, че първото плащане на задължението е пряко на взыскателя — след започване на изпълнението събраната сума е в погасяване на задължението, в който смисъл е уредбата по чл. 26 от Тарифата, без значение дали плащането е пряко на взыскателя. Плащането на задължението е извършено при всяко дело за принудително изпълнение, поради което длъжникът дължи пропорционална такса върху събраната сума. Без правно значение е и дали взыскателят е внесъл дължимата на съдебния изпълнител пропорционална такса към момента на събирането и от длъжника. Съгласно чл. 79, ал.2 ГПК, когато таксите по изпълнението не са внесени от взыскателя, се събират от длъжника. В конкретния случай обаче, взыскателят е внесъл

дължимата пропорционална такса върху събраната сума на 11.01.2007 г. преди събиране на такса от длъжника на 24.01.2007 г., но след събиране на сумата в погашение на задължението. Внасянето на пропорционалната такса преди събиране на сумата не е в нарушение на чл. 29, б. "б" от Тарифата, съгласно която вискателят е длъжен да внесе авансово определените в тарифата за съответното действие такси без тази по чл. 26, както с оглед на момента на извършеното плащане, така и предвид съществуващото за вискателя право да внесе авансово всички такси по изпълнението, а дължимостта им, когато те не са събрани от длъжника е в рамките на правоотношенията между вискател и частен съдебен изпълнител.

Неправилен е и изводът, че с извършените действия по събиране на пропорционална такса по чл. 26 от Тарифата към ЗЧСИ, ответникът е причинил на ищцата имуществени вреди в размер на събрана сума от 2143,75 лева. По делото е установено, че към момента на първото извършено от ищцата плащане, общото задължение е възлизало на 20847,98 лева, в т.ч. 16139 лева главница на задължението; 888.87 лева разноски по гр.д. 5093/2006 на Русенски районен съд; 576 лева разноски по изпълнителното дело (след приспадане от размера на общо извършените разноски от 863,73 лв сумата 287,73 лева за извършен опис съгласно чл. 26, т.4 от Тарифата) и 1892 лева лихви, в т.ч. 1383,78 лева лихва по изп. лист и 509,17 лева до 11.01.2007 г. и пропорционална такса в размер на 1351,16 лева, изчислено съобразно чл. 26, б. "г" от Тарифата към ЗЧСИ. От тази сума, ищцата е внесла 18919,88 лева или от главницата на задължението, по изпълнителния лист е останала непогасена сумата 1927,15 лева, законната лихва върху която за периода от 12.01.2007 г. до 24.01.2007 г. възлиза на 9,35 лева. На 24.01.2007 г. _____ е изплатила на съдебния изпълнител сумата 2153,35 лева с приходен касов ордер № 12, т.е. към този момент е била надвнесена сума от 216,67 лева. Върху така внесената сума, частният съдебен изпълнител е начислил пропорционална такса по чл. 26 от Тарифата в размер на 197,27 лева, която сума е била внесена по изпълнителното дело от Росица Великова на 24.01.2007 г. Повторното начисляване на пропорционална такса е извършено в нарушение на чл. 26, т.1 от Тарифата, тъй като при първоначалното и изчисление таксата е върху цялата събираема сума по изпълнителния лист. На 25.06.2007 г. с разходен касов ордер № 149, съдебният изпълнител е възстановил на ищцата сумата 197,27 лева.

При така установените факти, незаконосъобразни са действията на съдебния изпълнител, с които от длъжника е събрана сумата 216,67 лева поради погрешно пресмятане на остатъка от дълга, както и повторното начисляване на събрана вече пропорционална такса по чл. 26, т.1 от Тарифата към ЗЧСИ. Тъй като повторно събраната пропорционална такса е била възстановена, причинената на ищцата имуществена вреда е в размер

на незаконосъобразно събраната сума от 216,67 лева, над който размер искът по чл. 74, ал.1 ЗЧСИ е неоснователен.

Несъобразявайки изложеното, въззивният съд е постановил неправилно решение, което следва да бъде отменено в частта му, с която искът е уважен над 216,67 лева и при условията на чл. 293, ал.2 ГПК постановено ново решение по съществото на гражданскоправния спор, с което искът се отхвърли за разликата между 216,67 лева и 2143,75 лева. Решението следва да бъде отменено и в частта му по иска с правно основание чл. 86 ЗЗД, който е уважен в размер на 54,63 лева, като присъдената сума се редуцира до 7,51 лева. С оглед изхода на делото, присъдените съдебни разноски в размер на 423,25 лева следва да бъдат редуцирани до 39,41 лева.

Воден от изложеното и на основание чл. 293, ал.1 ГПК, Върховният касационен съд, състав на Четвърто гражданско отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯВА решение № 48 от 03.04.2009 година по гр.д. № 43/2009 година на Русенски окръжен съд в частта му, с която предявените от от гр. Русе против

в качеството му на частен съдебен изпълнител, рег. № на ЗЧСИ, с район на действие окръжен съд гр. Русе обективно съединени иски с правно основание чл. 74, ал.1 ЗЧСИ и чл. 86 ЗЗД са уважени над размер от 216,67 лева и 7,51 лева, както и в частта с която са присъдени съдебни разноски над 39,41 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявеният от от гр. Русе против в качеството му на частен съдебен изпълнител, рег. № на ЗЧСИ, с район на действие окръжен съд гр. Русе иск с правно основание чл. 74, ал.1 ЗЧСИ за разликата над 216,67 лева до 2143,75 лева и иска с правно основание чл. 86 ЗЗД за разликата над 7,51 лева до 54,63 лева.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: